

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS
AND SCIENCES, INC. ISSN 0036-2050

Ročník XXI.

září-říjen 1979

Číslo 5.

Program pro valnou hromadu SVU a symposium "CZECHOSLOVAKIA 1979"

pořádané společně s Center for Russian and East European Studies of UCLA
a s Department of Slavic Languages, UCLA.

Pátek 26. října 1979: Valná hromada SVU. Místo: Buď Kirkeby Center ve Westwood Village, anebo Olympian Motor Hotel, Los Angeles. Spojeno se společnou večeří.

Ubytování účastníků: Claremont Hotel, 1044 Tiverton Avenue, Westwood Ca 90024. Tel. (213) 473-0957 Mrs. Cuny. Prosíme pošlete objednávky včas buď přímo do hotelu nebo hlavnímu pořadateli Franku Marlowi.

Sobota 27. října: Místo: Graduate School of Management, UCLA 9.30 - 12.00. Zahájí profesor Baris Krekič, ředitel Center for Russian and East European Studies UCLA.

Panel discussion: Social Sciences.

Moderator: Prof. Andrzej Korbonski, předseda Dept. of Political Science, UCLA

Účastníci: Prof. Peter A. Thoma, University of Arizona, Tuscon, AZ

Prof. J. A. Tříska, Stanford University, Palo Alto. Ca.

Prof. J. Valenta, Naval Postgraduate Academy, Monterey, Ca.

Prof. Vaňous, University of British Columbia, Vancouver, B.C.

Oběd v jedné z restaurací UCLA

2.00 - 5.00 Arts & Humanities

Předseda: Prof. Michael S. Flier, předseda Dept. of Slavic Languages, UCLA

Literature & Literary Science: Prof. Michael Heim, UCLA

Orientalism: 100th Anniversary of the Birth of Bedřich Hrozný - Prof. S. Segert, UCLA

Music: 125th Anniversary of the Birth of Leoš Janáček - Prof. Jaroslav Mráček, Cal. State University, San Diego, a Dr. Zdenka Fischmannova, Corona, Ca.

7.30 Banquet and Dinner Dance v Los Angeles Athletic Club

Proslov prof. Třísky, předsedy SVU.

Udělení stipendií zdejší odbočkou.

Neděle, 28. října: 2.00 P.M. Slavnostní vztyčení československé vlajky před radnicí v Los Angeles a proklamace československého dne starostou města. Účast krajských spolků a reprezentantů utlačených národů.

Naše členka, paní Milada Šturmová bude mít k dispozici minibus pro zájezd městem a prohlídku zajímavostí. Podmínka je účast nejméně 14 členů, cena \$ 6.50 za osobu.

Všechny dotazy a přihlášky k účasti na valné hromadě a symposiu adresujte předsedovi SVU Los Angeles:

Frank Marlow
4217 Noble Ave.
Sherman Oaks, Ca 91403

Předseda členům a čtenářům Zpráv

Milí přátelé, často přemýšlím o účelu a úkolech SVU. Jako všichni předsedové přede mnou, a jistě jako předsedové, kteří budou sloužit v budoucnu, vážím, co SVU je a co by mohla a měla být. Po dvaceti letech růstu a pilné činnosti, SVU je vyspělá kulturní organizace sdružující české a slovenské vědce a umělce a jejich přátele po celém západním světě. Nemyslím však, že naše Společnost dosáhla svého optimálního vývoje ani počtem členů ani svou činností. Máme před sebou ještě dlouhou cestu. Práce na rozvoji intelektuálního, estetického a mravního poslání SVU není skončena. Náš dluh československé kultuře není splacen. Buďme si upřímní: dostali jsme daleko více než dáváme.

Čili, nábor členů je důležitý. Víme všichni, že je mnoho našich přátel, kteří by se rádi stali členy SVU a byli by aktivními a váženými členy. Nebylo by tak těžké poslat jejich jména a adresy Stanislavu Maršíkovi, který má nábor členů na starosti (3932 W. 223rd St., Fairview Park, OH 44120, tel. 333-6114).

A **místní odbočky** jsou důležité. Poskytují členům bezprostřední živý styk s kulturními událostmi týkajícími se Československa. Milan Trpiš, jenž je pověřen stýkat se s odbočkami za ústředí, bude rád nápomocen v tomto směru (1504 Ivy Hill Rd., Cockeysville, MD 21030). Dorozumívací prostředky jsou důležité, pro SVU více než pro jiné organizace, protože jsme rozseti po celém světě: publikace, jako knihy a monografie, *Proměny*, o které se stará

Zprávy SVU rediguje Jaroslav Pecháček. Adresa redakce: 84-09 60th Road, Elmhurst, N.Y. 11373.

Zprávy SVU (SVU News) - Date of issue: September 1979. Issued bimonthly. Vol. 21, No.5. Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences, Inc. Office of publication: 2067 Park Road, N.W. Washington, D.C. 20010, Tel: (202) 387-8580.

Annual subscription price: members \$2.00, non-members \$6.00.

Second class postage paid at Washington, D.C. and at Flushing, N.Y.

Ladislav Matějka (adresa uvedena na poslední straně Zpráv); *Zpráv*, které vydává Jaroslav Pecháček (adresa uvedena na poslední straně Zpráv); naše kongresy, jako bude 10. kongres SVU ve Washingtonu, D.C. na Georgetown universitě v říjnu 1980, jehož program plánuje Bill Harkins (10 Monroe Place, Brooklyn, N.Y. 11201), zatímco místní organizaci Kongresu mají na starosti Emil a Emilka Roycovi (6612 Tulip Hill Terr., N.W., Washington, D.C. 20016); a **valné hromady SVU**, jako bude valná hromada v Los Angeles 26. - 28. října 1979, díky předsedovi tamní místní skupiny Franku Marlowovi. Laskavě se spojte s těmito pilnými členy SVU, rádi přijmou vaši pomoc.

SVU organizace je důležitá, protože pozůstává z racionální transformace členstva a financí do úspěšné kulturní činnosti. Bez **generální sekretářky** Věry Bořkovcové (adresa uvedena na poslední straně Zpráv) a **pokladníka** Herberta Naylora (adresa uvedena na poslední straně Zpráv) by se SVU neobešla - a oba uvítají podporu činných členů. A nakonec, protože činnost stojí peníze, **sbíráni darů a finančních prostředků** je důležité - čím máme více peněz tím bohatší bude vědecká a umělecká činnost SVU. Michel Šumichrást má na starosti sbírání peněz (11527 Le Havre Dr., Potomac, MD 20854, tel. 301-299-4560). Prosím, spojte se s ním. Všechny dary jsou srážkové položky pro daňové účely.

Čas od času tyto pracovníci SVU se k vám obrátí ve *Zprávách*, aby vás informovali o své činnosti. Už nám zbývá jen 13 měsíců ve vedení SVU. Musíme se činit, abychom odevzdali novému předsednictvu v říjnu 1980 SVU bohatší členy, financemi i činností než jsme ji převzali v říjnu 1978. A k tomu potřebujeme pomoc a podporu vás všech.

Se srdečnými pozdravy

Jan Tříška

Předsednictvo SVU skupinám

(z usnesení na zasedání dne 2. a 3. září 1979)

1. Některé skupiny postrádají stanovy SVU. Najdete je v plném znění v Biographical Directory, 1978, str. 126-136. SVU Directory můžete objednat u Ing. J. Kouby, 701-20, Chesterton Drive, Ottawa, Ont. Canada K2E 6Z7.

2. Objevila se výtky, že vedení SVU si dost nevšímá nebo neoceňuje práci místních či oblastních skupin. Předsednictvo připomíná, že žádný dotaz, ponět nebo návrh nezůstane bez odpovědi. Pokud je to možné, navštěvují členové vedení příležitostně místní skupiny, a konečně k referování o činnosti a plánech skupin jsou určeny **ZPRÁVY SVU**. Záleží jen na funkcionářích, aby o svých podnicích redakci *Zpráv* informovali. Rubrika **Místní a oblastní skupiny** je jim otevřena.

3. Předsednictvo připomíná nutnost střídání stráží, t.j. výměny funkcionářů ve skupinách. Vedoucí funkce v SVU jsou podle stanov dvouleté. Jen výjimečně může být funkce prodloužena o jedno období. Vedení SVU soudí, že stejná zásada by měla být aplikována i ve skupinách a funkcionáři demokra-

tickými volbami měnění. Ti, jimž funkční období skončí, najdou jistě způsob a formu další spolupráce pro Společnost v jiné pozici.

4. Bývalý předseda SVU Miloslav Rechcigl byl zvolen předsedou nominací komise pro listinu kandidátů nového vedení SVU, které bude voleno na příštím, desátém, sjezdu SVU ve dnech 12.-20. října 1980 ve Washingtonu, D.C. Adresa M. Rechcigla, na něhož můžete posílat už nyní své připomínky a návrhy, je: 1703 Mark Lane, Rockville, Md. 20852.

Z činnosti členů SVU

Dr. Blanka Jeřábková, asistentka při katedře pedagogiky filosofické fakulty Ukrajinské svobodné university v Mnichově, přednášela v rámci veřejných přednášek letního semestru 1979 na téma "Česko-ukrajinské literární styky za posledních 150 roků".

Pojednání, jak ukrajinská literatura a ukrajinské národní písně upoutávaly zájem české inteligence, doplnila recitací několika básní předních ukrajinských poetů (Tarase Ševčenka, Lesji Ukrajinky, Ivana Franka a j.) v českých překladech a v druhé části zase naopak recitací básní předních českých básníků (na př. Karla Havlíčka, Jana Nerudy, Svatopluka Čecha, Jaroslava Vrchlického) v ukrajinských překladech. Přednáška, doprovázená 50 diapositivy předních českých a ukrajinských osobností, různých archivních materiálů a obrazů Prahy a nahrávkou ukrajinských národních písní v českém překladu, skončila ukrajinskou recitací "Otčenáš" Karla Čapka a vzpomínkou 11. výročí okupace Československa, připadající právě na den přednášky.

Dr. Karel J. Kánský, profesor urbanistiky na pittsburgské univerzitě, uveřejnil v prosincovém čísle Maryland Historical Magazine (73:4, 1978)

článek: Augustine Herman - The Leading Cartographer of the Seventeenth Century.

Deník The Vancouver Sun přinesl, nedávno zprávu o půlhodinovém filmu, jehož hlavním hrdinou je bývalý profesor botaniky na University of British Columbia **Dr. Vladimír Krajina**, člen SVU. Film má název The Forests and Vladimír Krajina. Lesy a V. Krajina. Námětem filmu je Krajinovo úsilí o vytvoření přírodních rezervací, které mají zachránit rozsáhlé oblasti Kanady před zpusťšením, které zavinuje moderní průmyslová civilizace. Krajina má velký podíl na tom, že dnes je v Britské Columbií 93 chráněných oblastí o celkové výměře 89.266 hektarů. Jeho cílem je 150 rezervací. Film zachycuje také Krajinův život, jeho vědeckou i politickou kariéru, odbojovou práci v Protektorátě, protikomunistickou činnost před Únorem a konečně jeho osudy v exilu. Tvůrcem filmu je novinář, herec a filmový pracovník **Vladimír Valenta**, rovněž člen SVU. Krajiny ekologické snahy ocenili jeho přátelé, kolegové a bývalí žáci po jeho odchodu do pense r. 1970 založením stipendia pro studenta botaniky se zvláštním zaměřením k ochraně přírody. Stipendium nese Krajinovo jméno.

Sochařka **Lyuba Durdaková Prusák** z Pasadeny, Calif. vystavuje ve Four Oaks Gallery, 2527 Mission Street, San Marino, Calif. 91108 své plastiky a kresby. Výstava bude zahájena v pátek dne 28. září od 6 do 9 hodin večer. Potrvá do 27. října. Otevřena od úterý do soboty 10-5 hodin. Lyuba vystavovala kromě Československa - do USA se dostala r. 1968 - v Los Angeles, v Paříži, v Athénách, v Madridu a jinde. Je členkou SVU, skupina Los Angeles

Dr. Miloslav Rechcigl, bývalý předseda SVU, šéf výzkumného oddělení Agentury pro mezinárodní rozvoj při státním departmentu ve Washingtonu vydal třetí svazek v serii Comparative Animal Nutrition, již rediguje. Publikace nesoucí název Nitrogen, Electrolytes, Water and Energy Metabolism se zabývá důležitými aspekty srovnávací výživy, které jsou často přehlíženy ve vědecké literatuře. Dr. Rechcigl je již v plné práci na dalším svazku, který bude zaměřen na funkční otázky srovnávací výživy, jmenovitě růst. Zmíněná serie vychází v mezinárodním nakladatelství S. Karger & Co. s centrálou v Bazileji ve Švýcarsku.

Dean of the Graduate College University of Illinois at Chicago Circle, profesor chemie **Ing. Jan Roček** je autorem nebo spoluautorem víc než 90 odborných publikací v oblasti Mechanism of oxidation reactions, chemistry of chromium (V) compounds. (Redaktor Zpráv se neodvážil přeložit tyto jemu neznámé pojmy do češtiny, odborníci si s nimi jistě poradí v originále). V letošním roce přibyl další dvě studie.

V seznamu Who's Who in the South and Southwest, 13th edition 1973-74 je uveden člen SVU **Arch. Emil Royco**, Washington, D.C. Arch. Royco se svou paní Emilkou t.č. obětavě pracují na přípravách X. sjezdu SVU ve Washingtonu příštího roku. Jejich zásluhou jsou technické otázky kongresu z velké části už dnes vyřešeny.

Miloš Šebor, profesor zeměpisu a plánování na Universitě východního Kentucky, se zúčastnil v květnu, červnu a v červenci s Angloamerickou korporací pro těžbu mědi geomorfologického průzkumu oblasti Copper Belt v Zambii, jakož i terénního studia tektoniky a erozních forem miocénské paroviny (Miocene Peneplain) v povodí řek Zambezi a Kafue.

Po návratu přijal pozvání University státu Illinois v Urbana-Champaign k účasti na letním institutu o Rusku a Východní Evropě (1939 Summer Research Laboratory on Russia and Eastern Europe), v němž vedl kolokvium o systematickém a regionálním zeměpisu Československa ve vztahu k současnému socialistickému plánování. O obou tématech bude přednášet na letošním podzimním sjezdu Akademie věd státu Kentucky.

K této zprávě zjišťujeme, že Dr. Šebor, geograf a plánovatel, je po řadu let veden v publikacích *Who's Who in the South & Southwest* a *The American Men of Science* a že v letošním roce bylo jeho jméno pojato do 7. svazku britské biografické encyklopedie *Men of Achievement*.

Dr. Michael Šumichrast, místopředseda SVU, vydal novou knihu

tentokrát společně s Ronaldem G. Shaferem z Wall Street Journalu. Její název: *The Complete Book of Home Buying*, naznačuje její obsah. Je to další autorova práce zabývající se stavbou nebo vlastnictvím domů. Dr. Šumichrast je vicepresidentem Amerického sdružení stavitelů domů ve Washingtoně (National Association of Home Builders in Washington). Je mezinárodní autoritou v bytových otázkách a nejednou si vyžádala jeho názor i americká vláda. Jeho pravidelný sloupec z Washingtonského Staru prochází syndikovaně četnými dalšími deníky.

Spolupracovník Západoněmecké druhé televize **Karel Vrba** připravil ve spolupráci s bývalým předsedou Čs. svazu spisovatelů prof. Goldstückrem pětačtyřicetiminutové televizní pásmo na téma Nebezpečí intelektuálové aneb Český příklad. Obsahem pořadu byla role intelektuálů v naší minulosti a v současnosti. Na příkladech několika postav z české historie chtěl autor ukázat tradici odporu proti autoritativním režimům, úsilí o humanitní a demokratické ideály, důvěrný vztah národa k jeho duchovním vůdcům. Kdykoliv byla ohrožena naše národní existence stávali se mluvčími národa vzdělanci. Proto vedli nacisté a sovětští okupanti, aby si porobili Čechy, nejtvrďší úder proti inteligenci. Pořad byl vysílán 5. srpna 1945, když kritika nebyla v německém tisku zcela pozitivní, už proto, že v západním Německu je vztah prostého občana k inteligenci v podstatě velmi negativní, přiznala, že informace o chartistech a osudu vedoucích hlav pražského jara byly

velmi zajímavé. Jiný kritik je toho mínění, že úloha vědců a spisovatelů v pražském jaru a na ni navazující činnost chartistů a spisovatelská tvorba v Edici-petlice jsou výrazem a výsledkem dlouhé české tradice. Z pořadu vyzařuje podle kritika důvěra Čechů v lepší budoucnost, protože čerpají ze svých dějin posilu a vášnivý optimismus.

Profesor Jan Zach, malíř a sochař vystavoval v červenci a srpnu pod titulem *Sculpture; a retrospective* v hale University of Oregon, Eugene, svá díla. Označení výstavy naznačuje, že výstava zachytila komprehensivně celou umělcovu tvorbu. Z vkusného výstavního katalogu se dovídáme, že Jan Zach, rodák ze Slaného, právě v červenci slavil své pětadesátiny, studoval na pražské Akademii, zajímal se však nejen o malbu, ale i o sochařství, v němž ho především inspirovaly průkopnické práce profesora Zdenka Pešánka. Po Mnichovu opustil Československo a usadil se na čas v New Yorku. Od r. 1940 ztrávil 10 let v Brazílii, kde vedle vlastní tvůrčí práce působil jako profesor krásného umění. Od r. 1951-1957 pokračoval v Kanadě, poté přijal pozvání na uměleckou fakultu oregonské university v Eugene. Řada uměleckých kritiků ocenila u příležitosti Zachovy výstavy nejen umělcův talent a vysokou hodnotu jeho díla, ale i jeho morální a politický profil. Zach odešel z vlasti před nacismem, r. 1948 odešel z protestu proti projevům sympatií s komunistickým pučem v Československu z Ria do brazilského vnitrozemí. Zakladatel a editor pařížského Leonardo, mezinárodního časopisu

pro současné umění, sochař Frank Malina o Zachovi m.j. píše: "Jeho světové zkušenosti vzbudily v něm oddanost mezinárodní spolupráci mezi sochařskými umělci. Tato spolupráce se projevuje jednak v theoretické i praktické podpoře umělcům, jednak v navazování přátelských vztahů mezi nimi v duchu všeobecné deklarace lidských práv".

Místní a oblastní skupiny

Montreal, Kanada.

Skupina SVU v Montrealu zaznamenala od podzimu 1978 do léta 1979 opět rok bohaté činnosti.

24. 10. 1978 byl uspořádán slavnostní večer, ve spolupráci s Národním sdružením, k 60. výročí ČSR, a to pásmo literárních ukázek, které připravila prof. S. Zajícová ve spolupráci s účinkujícími: ing. V. Valáškovou, dr. P. Plaňovským a prof. V. Zajícem.

3. listopadu byl promítnut film Všichni dobří rodáci, po němž následovala beseda s režisérem V. Jasným.

25. listopadu uspořádala SVU spolu s Klubem seniorů přednášku s diapositivy dr. R. Drtiny o umění Španělska.

2. prosince 1978 v obdobné spolupráci obou složek měl dr. M. Vítek výklad o nastudování Prodané nevěsty v Metropolitní opeře v New Yorku s hudebními ukázkami.

26. ledna t.r. uspořádala spolu s Národním sdružením večer Karla Čapka. O spisovatelově životě hovořila prof. S. Zajícová, ukázky z díla přednesli ing. V. Valášková a prof. V. Zajíc. Výklad o estetice a filosofii

Čapkova díla měl Dr. R. Drtina.

V únoru 7., byl uspořádán zásluhou L. Křivánka a M. Šrámka večer zakázaných zpěváků, a to z nahrávek písní M. Kubišové, J. Hutky a dalších. Finanční výnos z tohoto večera spolu s výnosem z prodeje gramodesek byl věnován na Fond zakázaných zpěváků v Československu.

21. 2. v rámci spolupráce SVU s Klubem seniorů měl dr. M. Vítek výklad spolu s ukázkami z díla čes. violoncelisty Bedřicha Vášky.

V dubnu byl uspořádán večer písniček Jaroslava Hutky.

16. května se uskutečnila zajímavá beseda s majorem Karlem Horou o jeho zkušenostech a zážitcích z cizinecké legie.

18. 5. byl uspořádán večer písniček Karla Kryla.

30. května se uskutečnila výroční schůze SVU Montreal s volbou nového výboru. Zvoleni byli: předseda Dr. Richard Drtina; místopředseda Dr. Jiří Škvor; sekretářka Ing. Věra Valášková; členové výboru: Ladislav Křivánek a Dr. Vladimír Zeman. Za dlouholetou činnost poděkoval předseda paní Karle Michlové, jež byla zvolena čestnou členkou výboru.

Dr. R. Drtina

Los Angeles

O problému energie a o důsledcích, jaké bude mít nedostatek energetických zdrojů na život národů i jednotlivců v blízké i vzdálené budoucnosti přednášel dne 14. září v Beverly Hills, bývalý předseda losangeleské skupiny Dr. Otto Turchan, který v oblasti energie pracuje už po dvě desetiletí.

New York

K poslednímu předprázdninovému setkání si pozvala newyorská skupina dne 26. června bývalého poslance Československého národního shromáždění Dra Bohumira Bunžu, aby účastníkům vylíčil dojmy a zkušenosti ze svého patnáctiletého pobytu v Římě, kde pracoval jako reprezentant Středoevropské unie křesťanských demokratů.

Dr. Bunža se ve své přednášce vyznal ze své lásky k starořímským klasikům a ze zájmu o italskou historii a kulturu, které přitahovaly jeho zájem už na střední škole. Nemluvil však jen o historii. V bohatě dokumentovaném projevu shrnul závěry o dnešním stavu Itálie, jejích politických a hospodářských problémech. Velká návštěva, živý zájem, zdařilý večer.

Sydney - Austrálie

Činnost místní skupiny v Sydney je pravidelná a do konce r. 1977 t.j. za šest let její existence se uskutečnilo celkem 38 kulturních programů různého zaměření. O aktivitě svědčí i následující výčet činnosti v r. 1978:

11. 2. "Γa trocha poesie nikoho nezabije", pásmo poesie a písniček Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra připravené J. Reichovou a Dr. O. Fialou.

31. 3. "Pozdravujeme Vás hory, lesy", kulturní pořad ve slovenštině připravený Pavlem a Martou de Detrich.

26. 5. Dr. C. R. Sudek "Z Istanbulu do Delhi", cestopisná beseda.

30. 6. Dr. Zdeněk Kvíz "Zázitky českého astronoma z pobytu v Chile"

14. 7. Výroční členská schůze dopro-

vážená programem z britské televise (videokaseta) "Far away country - a people of whom we know nothing".
20. 8. "21. srpen 1968", pořad z literárních ukázek, komentářů, dokumentárního filmu, poesie a hudby připravený J. Jiráskem a spolupracovníky pro krajanskou veřejnost v Sydney.

1. 9. "Beseda s Miluškou Šimkovou ze Sydneyjské opery."

17. 9. "Koncert české hudby", na němž vystoupil Ladislav Jásek, koncertní mistr orchestru Sydneyjské Opery, Miluška Šimková, a další členové sboru Sydneyjské Opery.

20. 10. "Yoga - cesta k tělesnému a duševnímu zdraví", přednáška v angličtině p. O'Malvaney.

10. 11. "Sydney - Praha" - kulturní pásmo připravené J. Reichovou.

15. 12. "Vánoční program" v režii O. Brychty a D. Divíškové.

Exilová vydavatelství

Křesťanská Akademie, Řím.

Křesťanská akademie, jako studijní, vydavatelské a informační středisko byla založena na konci května 1950, ale už před tím začala Cyrilomethodějská liga v Anglii vydávat v červenci r. 1949 časopis Nový život, který byl později přenesen do Říma a vychází jako měsíčník dodnes. Vydavatelskou činnost si vynutila potřeba doby: v exilu i ve vlasti se volalo po novém překladu bible, především Nového zákona. Už r. 1951 vyšly první díly Evangelia nového zákona péčí profesora Ondřeje Petrů, O.S.D. Během doby

se však původně k náboženské edici připojila edice *Vigilie*, v níž vychází krásná literatura - dodnes 55 titulů, dále edice *Studium*, která se soustřeďuje na vydávání knih vědeckých, filosofických, theologických, národohospodářských, časových i nadčasových. Navíc už překročila první desítku i novější edice *Sůl země*, v níž vycházejí životopisy svatých, především českých patronů, a konečně katechetická edice s velkým počtem titulů s překlady encyklik, dokumentů druhého vatikánského koncilu, a další. Mezi autory, jejichž díla vyšla ve *Vigiliích* se objevují známá jména české literatury, jako Jaroslav Durych (čtyřdílný román *Služebníci neuziteční*), Jan Čep, Karel Schulz, Jan Zahradníček, Václav Renč, Zdeněk Rotrekl a další. V náboženské edici, která překročila v počtu titulů už šedesátku, vyšla na příklad díla Guardiniho, Zdenka Kalisty, profesora Dvorníka, T. Špidlíka, Skalického, Polce, Hrbaty, kardinála Berana, kardinála Ratzingera a dalších. K pozoruhodným knihám v této edici patří i *Rozhovory o evangelích*, mezi teologem a laikem. V edici *Studium* vyšlo vynikající trojdílné dílo profesora Pecky *Člověk*, dále knihy profesora Piepra, *Vránova studie o Teilhard de Chardinovi*, Jacques Maritain, a jiné. I tato edice je velmi čilá, dnes už v ní vyšlo 25 titulů.

Kromě už zmíněného měsíčníku *Nový život*, který rediguje P. Ovečka, S. J., vydává Křesťanská akademie za redakce profesora Karla Skalického z Luteránské university také dvojměsíčník *Studie*. Původně byly nástrojem theologického a filo-

soficko-křesťanského uvědomování, tlumočníkem pokoncilového vření v katolické církvi. Od r. 1976 se také zabývají společenskou, politickou a hospodářskou realitou našeho světa. Velkou část posledních čísel *Studií* vyplňují dokumenty z domova, především studie a stanoviska formulovaná chartisty.

Na závěr: snad není ani třeba dodávat, že velkou prací spojenou s vydáváním a distribucí knih a časopisů v Římě dělá hrstka obětavých jedinců, zadarmo, bez haléře jakékoliv odměny.

Adresa Křesťanské akademie: Via Concordia 1, 0083 Roma, Italia.

Zastoupení v jednotlivých zemích:

Anglie: Velehrad, 22 Landbroke Square, London W.11 3NA.

Dánsko, Norsko, Švédsko: Pastor Georg Engelhart, Gamla Nissastigen 65, S-31300 Oskarstrom.

Francie: Mission Catholique Tchèque, 35 rue de Sèvres, 75006 Paris.

Německo: Velehrad, Klenzestrasse 66, 8000 München 5.

Holandsko: František Pindák, Molenstr. 8, Pinsenbeek.

Kanada: Zemská CML, Box 541 Main P. O Hamilton, Ont. nebo Rev. B. Janíček, S.J. 4605 West Broadway, Montréal 28, P. Que. H4B 2A7.

USA: Rev. Louis Vyoral, S.D.B., 148 Main Street, New Rochelle, N.Y. 10802.

Australie: Fr. Peter Eliáš, Catholic Presbytery, 36 Cheltenham Road, Groydon NSW 2132.

Blahopřejeme

Dirigent, komponista, šéf několika světových orchestrů a oper **Rafael Kubelík** se dožil v červnu t.r. pět a šedesátých narozenin. Kdyby se v exilu udělovaly tituly, zasloužil by si patrně Rafael, syn slavného houslisty Jana Kubelíka, titul "český kulturní velvyslanec." Zasloužil by si ho za dlouhou propagaci české hudby. Je velký umělec, ale navíc a především upřímný vlastenec a přesvědčený demokrat. Odešel dobrovolně do exilu, aby mohl působit a tvořit ve svobodě. Odmítl všechna pozvání k návratu nebo aspoň k hostování v dnešním Československu, s odůvodněním, že nechce osobní výjimky a že nepojede do Prahy do té doby, dokud návrat a návštěva vlasti nebude umožněna všem, kdo ji z politických důvodů museli opustit. Rafael Kubelík je od r. 1966 čestným členem SVU.

*

Ti, kdo ho v Československu znali jako Tomíka nebo "mladého Baťa", byli jistě překvapeni zprávou, že v těchto dnech, 17. září, slavil šéf Baťových podniků a závodů Tom Baťa v kanadském Torontu své pětadesátiny. Baťovo jméno je dodnes v Československu živé a historie Zlína skoro legendární. Během krátké doby v první republice byly Baťovy podniky známy po celém světě jako symbol českého podnikatelského ducha a houževnaté práce. Po všech proměnách posledních desetiletí existuje dnes ve světě 92 společností "Baťa", 96 továrních podniků, 4.912 prodejen, v nichž se prodává na milion párů obuvi denně. Expanse Baťova koncernu je v současné době namířena především do vývojových zemí "třetího světa" v Africe, latinské Americe, v Indii. Vést a spravovat výrobní imperium takového rozsahu vyžaduje velkého talentu a píle. Pětadesátiletý Tomáš Baťa junior, oběma dary a vlastnostmi překypuje. Je dlouholetým členem SVU.

*

Eduard a Hana Fuskovi z Washingtonu, D.C., oba členové SVU, oslavili dne 26. září t.r. zlatou svatbu. Eduard Fusek, rodák z valašských Klobouků, byl v první republice úspěšným podnikatelem a politickým pracovníkem, po válce poslancem Národního shromáždění za lidovou stranu, v exilu spoluzakladatelem Rady svobodného Československa, a Cyrilomethodějské ligy, pozdější Křesťanské akademie. V posledních letech soustředil svůj zájem a iniciativu na stavbu české kaple ve Washingtonské mariánské svatyni, kde desítky jiných národů si své kaple už dávno postavily. Plán pokládaný dlouhá léta za beznadějný, bude v dohledné době podle všech známek uskutečněn.

In memoriam

V Montrealu zemřel dne 2. září t.r. ve stáří 73 let jeden z prvních členů SVU v Kanadě **dr. ing. Stanislav V. Brich**. V Československu byl majitelem chemické továrny, v Kanadě, v exilu, se stal ředitelem výzkumu u Independent Products Canada Ltd., Montreal. V SVU zastával dr. Brich řadu let funkci revisora účtů.

12. června t.r. zemřel dlouholetý člen SVU **Rev. Josef Čelustka, C.SS.R.** Narodil se 30. března 1907 v Přílukách, vstoupil v r. 1928 do řádu Redemptoristů v Českých Budějovicích a na kněze byl vysvěcen v r. 1933 v Praze. Jako duchovní působil v Československu až do r. 1939, kdy odejel do Kanady jako misijnář pro Kanadu a USA.

V kanadském Winnipegu /Manitoba/ vedl Misijní středisko českých Redemptoristů. Z jeho iniciativy a pod jeho vedením byl v místě vystavěn chrám Panny Marie Fatimské. Tam sloužil tři mše denně pro Slovince, Chorvaty a Čechy a Slováky. Rev. Čelustka přispěl podstatně ke kanonizaci sv. Jana Neumana.

Dne 13. srpna zemřel ve Washingtoně bývalý důstojník čs. armády **Milan Hasal**. Byl stár 54 let. Do USA přišel se svým otcem arm. generálem Antonínem Hasalem v r. 1948. Pracoval pro World Bank.

V Clevelandu zemřel dne 22. června 1979 pan **František Hynčík**, člen SVU. Narodil se dne 1. října 1898 v Lysé nad Labem. Za první světové války sloužil v ruských legiích a zúčastnil se i slavné bitvy u Zborova. V r. 1919 vstoupil do služeb čs. ministerstva zahraničních věcí a působil pak jako diplomat v Lotyšsku, Litvě a Itálii. V r. 1945 byl jmenován vicekonsulem v Turecku a tam působil až do své rezignace po únoru 1948. Z Turecka odešel záhy do Kolumbie a odtud do USA, kde se velmi aktivně zúčastňoval veřejné práce, zejména v clevelandském Krajském výboru. Byl také činný literárně.

V kanadském Montrealu zemřel dne 27. června t.r. ve věku 86 let člen SVU **dr. Vladislav Klumpar**. Studoval na Karlově universitě práva, promoval v roce zrodu první republiky r. 1918. Byl dlouhá léta ředitelem Ústřední sociální pojišťovny v Praze. Jako odborník byl jmenován po Mnichovu v prosinci 1938 ministrem sociální péče v Beranově vládě. Zůstal na svém místě i po zřízení Protektorátu ve vládě generála Eliáše až do ledna 1942. Jako ministr protektorátní vlády si počínal čestně a vlastenecky. O tom svědčí nejlépe to, že po r. 1945 přes úsilí tehdejšího generálního sekretáře KSČ Rudolfa Slánského postavit před soud a přísně trestat všechny ministry protektorátních vlád, našlo se proti Klumparovi nic, co by mohlo být podkladem pro jeho stíhání.

V červenci t.r. zemřela ve Washingtonu, D.C. maminka naší generální tajemnice a rovněž velmi aktivní členka SVU, paní **Jarmila Martinásková**. Narodila se dne 18. února 1904 v Třebíči, v letech 1929-1934 absolvovala sociologii na Karlově universitě, ale po provdání jí bylo souzeno žít většinou v cizině. V r. 1961 přijela s manželem, Ing. Josefem Martináskem, do USA a usadili se ve Washingtonu, D.C. Od smrti manželovy počátkem r. 1976 věnovala paní Martinásková prakticky všechen svůj volný čas zdarma SVU a to až do podzimu minulého roku, kdy jí nemoc další práci znemožnila. Budou jí postrádat nejen její milí, ale i celá řada jejích přátel a mezi nimi zejména ti, kdo s ní pracovali pro svobodnou budoucnost naší země.

Dne 2. července 1979 zemřel v kanadském Halifaxu **Dr. Oskar Sýkora**. Chrudimský rodák. Narodil se 23. března 1900, pocházel ze starobylého českého rodu, jehož kořeny sahají až do začátku sedmáctého století. Jako advokát působil v Náchodě. Byl činný v mnoha oblastech veřejného života, m.j. ve sportu jako funkcionář i výkonný sportovec-tenista. Napsal knihu "Vliv nadvlády na moři na historii Evropy". Za květnové revoluce r. 1945 byl zraněn a obdržel francouzský řád "croix militaire" za pomoc francouzským válečným zajatcům, kteří se na sklonku války vraceli přes Náchod do své vlasti. R. 1946 byl zvolen poslancem českého Zemského Národního výboru. R. 1948 odešel do exilu, v Kanadě se zapojil do krajské práce. Byl členem Rady Svobodného Československa, jedním z prvních členů SVU v Kanadě, předsedou montreálské odbočky kanadského Národního sdružení. V Montrealu a později v Halifaxu byl také činný literárně a přednáškově.

V minulých dnech zemřel ve Warwicku, stát New York, člen SVU, **reverend J.F. Šefl** ve stáří 84 let. Po svém příjezdu do Spojených států vystudoval na chicagské universitě práva. Byl farářem Čsl. církve a čs. legií v Rusku. Po světové válce působil na různých farních úřadech, naposledy pak byl farářem Husova Sboru v New Yorku po více jak dvacet let. Zastával také funkci předsedy Čsl. legionářů v New Yorku a byl také předsedou Východní oblasti ČSNRA a funkcionářem mnoha dalších spolků. Byl velmi činný v pomocných akcích za světové války a při oslavách 100 let narození T.G. Masaryka v Americe, které pořádal Congres Spojených států, zahájil tyto oslavy modlitbou. Byl velmi činný hlavně v obou odbojích, kdy se postavil nekompromisně jak proti fašismu tak také i proti komunismu. Byl to skvělý pracovník a vzácný člověk, kterému krajané zachovají stálou a tu nejsvětější památku.

V Chicagu zemřel koncem května v požehnaném věku 95 let senior krajské Ameriky **Jozef Žák-Maušák**. Rodák z Lakšárskej Novej Vsi u Šaština, absolvoval ve Skalici gymnasium a v Praze pokračoval ve studiích na Československé obchodní akademii. Dr. Pavel Blaho, z jehož volebního kraje Žák-Marušák pocházel, ho seznámil s redaktorem Lidových novin a tak se dostal mladý slovenský vlastenec k novinářské práci. R. 1911 odešel do Spojených států a stal se spolupracovníkem pittsburských Národních novin a Rovnosti lidu v Chicagu. Zúčastnil se čsl. zahraničního odboje a r. 1915 byl povolán do nově založené Čs. tiskové kanceláře ve Washingtoně. Po válce pracoval na čsl. vyslanectví ve Washingtoně, později na konsulátě v San Franciscu a po kratším pobytu na ministerstvu zahraničí v Praze se vrátil do US na čsl. konsulát do Pittsburgu. Od r. 1950 do r. 1956, kdy odešel do výslužby, pracoval jako výkonný tajemník Čs. národní rady americké.

Další university a koleje v USA, na nichž se přednáší čeština:

1. Na **Univerzitě of Tennessee** v Knoxville 37916 přednáší členka SVU Dr. Marija Petrovska v podzimním čtvrtletí už po druhé češtinu v Dept. of Germanic and Slavic Languages.

2. Na Graduate School US Department of Agriculture, Washington, D.C. 20250 přednáší češtinu paní **Milada Hornová**, rovněž členka SVU.

3. **School of General Studies of Columbia University** v New Yorku zahájila počátkem září kurs základní češtiny, třikrát týdně v ranních a večerních hodinách. Pro účast na kursu nejsou žádné podmínky. Vyšší, pokročilejší kurs, v němž se probírají vybrané texty, bude organizován podle hodnoty účastníků. Podmínkou účasti na tomto kursu je aspoň průměrná zběhlost v českém jazyku. Oba kursy budou pokračovat v jarním semestru 1980. Zápis pro podzimní kursy 1979 probíhá začátkem září t.r.

Redakci došlo

Czech Poetry a bilingual anthology Vol.I. Vydala z podnětu profesora Ladislava Matějky edice Michigan Slavic Publications, The University of Michigan, Department of Slavic Languages and Literatures, Modern Languages BLDG, Ann Arbor, Michigan 48104, 372 stran. Cena pro členy SVU \$9.95. Vynikající přehled

české poesie od středověku až po tvorbu básníků první republiky. Úprava knihy, zachycující český text na levých stránkách s průběžným překladem na pravých stránkách, umožňuje snadné srovnání originálu s překladem. Před každou ukázkou je stručný životopis autorů - básníků. Mezi sponsorsy anthologie je i SVU.

Owen Verne Johnson, Ph.D., The University of Michigan, 1978: **Socio-cultural and national development in Slovakia, 1918-1938: Education and impact.** University Microfilms International, Dissertation Copies, Post Office Box 1764, Ann Arbor, Michigan 48106. Cena: microform \$8.25, xerographic \$16.50.

Czechoslovakia's role in Soviet strategy. Bohatě dokumentovaná práce profesora Josefa Kalvody z Saint Joseph College, West Hartford, Conn. s rozsáhlou bibliografií. Vydal University Press of America, 4710 Auth Place, SE, Washington, D.C.20023. Cena s poštovným \$11.25.

Vladimír Kučera: **Czech Dramas in Nebraska.** Studie o historii českého divadla v Nebrasce, 320 stran, 100 původních reprodukcí plakátů, fotografií herců a scén, výstřížků z novin. Cena \$6.90. Adresa: Vladimír Kučera, 2511 N 46th Street, St. Lincoln, NE, 68504.

Josef Lettrich: **History of Modern Slovakia.** Několik desítek exemplářů knihy výrazného slovenského politika, který zemřel před deseti léty, bylo objeveno při stěhování archivu RSC z Washingtonu do New Yorku. K dostání v Czechoslovak Store, Inc. 1363 First Ave., New York, N.Y. 10021. Cena \$5.00.

Michael Racek: **Jízvy po domovu**, básně s linorytem Karla Kryla, stran 40. Cena neudána. Vydalo v létě 1979 Nakladatelství Poezie mimo Domov, Max Wöner Str. 31, 8000 München 50.

Vladimír Škutina: **Rusové opravdu přicházejí**. Zvláštní číslo časopisu Magazin Postfach 650, CH-8025 Zürich. Cena: 8.90 SFr. Roční předplatné Magazinu: Švýcarsko SFr. 19. Evropa SFr. 20.20, Zámorí SFr. 22.00.

Michael Šumichrast, Ronald G. Shafer: **The Complete Book of Home Buying**. Dow Joens Books, P.O. Box 300, Princeton, N.J. 08540. 342 stran, cena \$12.95.

*

Dr. Paul R. Magocsi, **The Language Question Among the Subcarpathian Rusyns**, 41 stran, cena \$3.75, Research Center, 355 Delano Place, Fairview, N.J. 07022.

Human Rights and the United Nations. Yearbook illinoiské a chicagské odbočky United Nations Association of the United States of America. Obsahem a ideou 24 stránkové brožury jsou lidská práva, jejich mezinárodní ochrana, současný stav, snahy a úsilí o jejich prosazení a zajištění. Mezi příspěvky je pozoruhodný článek Vlasty Vrázové o zápasu o lidská práva v dnešním Československu, především o úsilí charitistů.

Kriváň bulletin - la revue d'informations indépendante. Ročník 3 a 4. Vydává společnost Kriváň-Rutli. Adresa redakce: Kriváň-bulletin, Case postale 76, 2002 Neuchatel, Suisse. Výška předplatného dobrovolná.

Proměny č.3/1979, obsahují m.j.:

Suda, Stav evropského sjednocení, Lekavý, Svätý Jan Prachatický, nová hra Václava Havla Výslech, dosud nevydané básně Jana Zahradníčka psané ve vězení, úryvek z paměti Václava Černého, a další.

RCDA - Religion in Communist Dominated Areas - editor Blahoslav S. Hrubý, Vol.XVII, Nos 7,8,9,1978. Na deseti stranách článku o stavu církvi v dnešním Československu. Adresa RCDA, 475 Riverside Drive, Room 448, New York, N.Y.10027. Roční předplatné \$15.-

Západ, dvouměsíčník pro Čechy a Slováky. Vydává Collegium Bohemicum v Kanadě. Redakční rada: Fabšic, Reiniš, Škvorecký, Šuchma, Táborský, Uhde, Valenta, Zvěřinová. Adresa redakce: Západ, Box 9021, Terminal P.O. Ottawa, Ont., K1G 3T8, Canada. Administrace: Západ, Box 322, Waterloo, Ont. N2J 4A4, Canada. Předplatné: Kanada \$12.-, US \$13.-, ostatní země \$15.-

Drobné zprávy

Z rozhodnutí vedení SVU bylo všem členům Společnosti zasláno na ukázkou druhé číslo **Proměn**. Na otázky některých členů a na námitky, že číslo neobjednali připomínáme, že všem členům SVU, i těm, kdo Proměny neobjednali, bylo zmíněné číslo zasláno jednorázově, zdarma.

Členský nábor: od clevelandského sjezdu bylo přijato 103 nových členů. Nábor, organizovaný místopředsedou SVU kol. Stanley Maršíkem, se teprve rozjíždí, takže se očekává ještě výraznější zvýšení členského stavu v příštích měsících.

Ke zvýšení zájmu o SVU věnovalo vedení SVU 200 výtisků knihy o Ko-

enském, kterou editoval v rámci publikační činnosti Společnosti, zemřelý profesor Vratislav Bušek, americkým a kanadským univerzitám. Akce měla příznivý ohlas. Jedna z ukázek kvitujících dopisů: "The director and staff of the Merrill Library acknowledge with thanks your recent gift of Comenius. It is with pleasure that we add this fine work to our Czechoslovak collection. Our Library has been blessed with a gift from Spencer Taggart of his large collection on Thomas G. Masaryk and Czechoslovakia. We are now editing Dr. Taggart's annotated register of the Masaryk portion of his collection. We would be happy to provide you with copies of this re-

gister when it is finished." (Utah State University, Logan, Utah.)

Profesor emeritus **Karel Hujer** s chotí zaslali SVU dar \$1,000. V průvodním dopise oceňují dárci práci SVU, jmenovitě hodnotu Proměn, a připomínají, že chtějí svým darem projevit uznání neúnavné práci ve službách duchovního odkazu českého a slovenského národa a statečným chartistům v dnešním Československu.

Bratři Čapkové na newyorské scéně. Divadlo SoHo na dolním Manhattanu zahajuje svou letošní ambiciózní sezonu hrou "Ze života hmyzu." Noviny New York Times přinesly o Josefu a Karlu Čapkových a o smyslu a kvalitě hry rozsáhlý článek.

Nový objev Terezína. Minulého roku obdržela ve světové soutěži v Miláně zvláštní cenu opera Císař Atlantidy. Rukopis opery byl objeven v pozůstatosti jednoho z terezínských vězňů, kterému ji svěřil komponista před svou deportací do vyhlazovacího tábora Osvětimi. Její libreto i zhudebnění byly napsány na rubu deportačních formulářů terezínské německé správy. Libreto napsal pražský malíř a grafik, architekt a satirik Petr Kien, nar. 1915, žák Willy Nováka na pražské Akademii. Hudbu komponoval Viktor Ullmann (nar. 1898) žák skladatele Arnolda Schönberga, dirigent a ředitel bývalého německého divadla v Praze. Skladatel byl deportován do Terezína r. 1942. R. 1976 se dozvěděl o opeře anglický režisér Anthony Goldschmidt, sám syn rakouského uprchlíka. V britsko-německé spolupráci ji připravil pro televizi. S nebývalým úspěchem byla pak uvedena v Miláně. V referátech se mluvilo "o překonání syndromu holocaustu". Jiný kritik ji nazval "Básní za Osvětím". Dílo vyrůstá ze světa legend a obrazů. Ve světě, v němž místo vína teče jen krev a místo lásky vládne nenávisť, se sama smrt zdráhá dát se degradovat na "malého řemeslníka umírání". Když despota Overall z Atlantidy vyhlásí totální válku, zastaví smrt svou činnost. Vypukne panika! Smrt svoluje, že nechá lidi dále umírat pod podmínkou, že její první obětí bude sám císař Atlantidy. Jeho smrtí končí tyranie. Závěrečná scéna opery se odehrává v míru - setkávají se tu voják a děvče z protivných táborů. Láska přemáhá nenávisť, i když je to nenávisť světového rozměru.

Ullmann si byl jako skladatel vědom mezi svého talentu. Jeho dílo není bez kazů. Ale buď jak buď, je to tvůrčí čin, v němž skladatel přežil sám sebe. Svůj existencionální strach se snažil zvládnout tím, že ho převádí do hudby a tím ho vyzpívá nebo vykřičí. Je to svědectví lidské vůle přežít. Opera Císař z Atlantidy je už druhým dílem hudebním, které vzniklo v Terezíně a bylo náhodně zachováno a objeveno. Už před tím, se našel kdesi mezi prkny v Terezíně rukopis Krásovy opery "Brundibár".

Z dopisu Jiřího Trauba, Cleveland.

Adresy SVU:

Předseda: Jan F. Tříška, 720
Vine St., Menlo Park, CA
94025

Generální tajemnice: Dr.
Věra Bořkovicová, 12013
Kemp Mill Road, Silver
Springs, MD 20902

Pokladník: Herbert Naylor,
5711 Glenwood Rd.,
Bethesda, MD 20014

Publikační komise: Ladislav
Matějka, 2003 Day Street,
Ann Arbor, MI 48104

Prodej knih vydaných SVU:
SVU Books, 2067 Park
Road, N.W., Washington,
D.C. 20010

Redakce Proměn:

Josef Staša, Harvard
University, Planning Office,
900 Holyoke Center,
Cambridge, Mass. 02138,
USA.

Redakce Zpráv: 84-09 60th
Road, Elmhurst, N.Y. 11373

SVU News

**2067 Park Road, N.W.
Washington, D.C. 20010**

**Č. S. A.
(ČESKOSLOVENSKÉ spolky
V AMERICÉ)**

slavící letošního roku 125 let své
činnosti jako nejstarší bratrská a
sesterská podpůrná jednota v U.S.A.,
nabízí vám jedno z nejlepších a
nejspolehlivějších životních pojištění
pro jednotlivce i celé rodiny.

**Č. S. A.
P.O. Box 249 Berwyn
Illinois 60402
Telephone 795-5800
Area Code 312**

**Return postage guaranteed
Second class postage
paid at Flushing, N.Y.**